

ISST (ULUSLARARASI ŞEMA TERAPİ TOPLULUĞU)

İKİLİ/ÇOKLU İLİŞKİLERLE İLGİLİ

POLİTİKA VE İLKELERİ

Etik ve Çatışma Çözümü Komitesi (ECRC)

ISST Yönetim Kurulu tarafından 10 Kasım 2020’de onaylanmıştır.

1. YÖNERGELERİN AMACI VE STATÜSÜ

Profesyonel topluluk içinde ve özellikle psikoterapistler arasında evrensel ve uluslararası düzeyde, bazen ortaya çıkan “ilişki sınırları” olarak adlandırılan konuların nasıl yönetileceğine dair sık sık tartışmalar vardır. Bu “ilişki sınırları” terapist ve danışan ilişkisinde, süpervizör ve süpervizyon öğrencisi (süpervizyon öğrencisi edilen kişi) arasındaki ilişkide ve diğer mesleki ilişkilerde uygun olabilecek temas derecesi, bilgi paylaşımı ve yakınlıkla ilgilidir. Terapide birden fazla danışanın olması durumunda (örn, bir çift, bir aile veya bir terapi grubuyla çalışırken) ya da bir profesyonelin bir danışan için birden fazla rolü olduğunda (örn, bireysel terapist ve grup terapisti olarak) veya daha geniş topluluk içindeki başka roller içinde bir ilişkide bulunduğu zaman durum daha da karmaşık hale gelir. Farklı terapi gelenekleri arasında, bir kişinin sınırlarını belirlerken ne kadar kısıtlayıcı olunması gerektiğine dair farklı görüşler vardır. Genel olarak, şema terapi topluluğu esnek ancak hem profesyonellerin hem de danışanların bütünlüğüne saygılı bir yaklaşımı desteklemektedir.

Bu politika belgesi, Şema Terapinin değerleri ve uygulamaları açısından bu konulara bakış açısını ortaya koymaktadır. Terapistlerin ve süpervizörlerin karşılaşabilecekleri etik ikilemleri ve zorlukları düşünmelerine yardımcı olmak amacıyla bir kılavuz olarak tasarlanmıştır. Zorunlu olması amaçlanmamıştır. Nitekim aşağıda #7’de kabul edildiği gibi, profesyoneller uygulamalarını lisanslayan meslek kuruluşları tarafından farklı veya daha katı gerekliliklere tabi tutulabilir.

Pek çok farklı yerde, terapistin etik kaygıları belgelemesi ve hatta danışanlarla veya diğer profesyonellerle yapılan bir sözleşmeyle resmileştirmesi önerilir. Bu öneriler, profesyonellerin kendilerini gelecekte etik dışı davranışlarına dair iddialardan korumak için bir kağıt izi (kanıt niteliğinde bir belge) oluşturmalarının bir yolu olarak sunulmaktadır. Aşağıda ele alınan türden etik ikilemlerin olduğu durumlarda, bu rehber yönergenin karmaşık durumlarla en iyi nasıl başa çıkılacağı konusunda hem süpervizörler hem de süpervizyon alanlar (süpervizyon öğrencileri) için yararlı olması amaçlanmıştır. Bu yönerge ISST üyeleri için zorunlu olmaktan ziyade tavsiye niteliğinde sunulmaktadır.

Bu nedenle, burada hiçbir resmi sözleşme (bilgi onam formu) veya bu tür sözleşmelerin örnekleri belirtilmemiş ya da sunulmamıştır. Uygun olduğunda, üyeleri her karmaşık durum için uygun buldukları sözleşmeleri geliştirmeye ve süreçteki diğer üyelere ve süpervizörlere danışmaya teşvik ediyoruz.

2. İKİLİ/ÇOKLU İLİŞKİLER: TANIMLAR VE İLKELER

2.1. Giriş: Uluslararası Şema Terapi Topluluğu (ISST) üyesi (Tam, Yardımcı, Destekleyici, Onursal Üyeler) olan ve bireyler, çiftler, aileler veya gruplarla çalışıp çalışmadığına bakılmaksızın henüz sertifikalı olmayan, temel, ileri düzey sertifikalı veya süpervizör/eğitmen düzeyinde çalışan Şema Terapi Uygulayıcıları (ŞTU) ve birincil terapist veya yardımcı terapist olarak danışanlarla, süpervizyon öğrencisi edilenlerle (süpervizyon öğrencileri ile), meslektaşlarla, kuruluşlar ve toplumla etik ve işbirliğine dayalı ilişkiler kurmaya çalışırlar. Etik ve işbirlikçi ilişkiler, emniyet ve güvene dayalı ilişkilerdir. Klinik, süpervizyon, mesleki ve sosyal ilişkilerin karmaşıklığının ve güvenin nasıl aşınabileceğinin farkında olan Şema Terapi Uygulayıcıları (ŞTU), ikili/çoklu ilişkilerle ilgili konularda bilgi sahibi olmaya çalışırlar. Bir terapist ile başka bir ruh sağlığı uygulayıcısı veya danışan arasında birden fazla rolün bulunduğu bir durum olduğunda, ikili/çoklu ilişki var olur. Klinik, süpervizyon, mesleki ve sosyal ilişkilere, özellikle ikili/çoklu nitelikteki ilişkilere katılırken sınırların oluşturulması ve sürdürülmesi sorumluluğu uygulayıcıya aittir. Bu belge, ISST üyelerine ikili/çoklu ilişkilerin yönetiminde yardımcı olmak için Danışan-ŞTU ilişkileri ve Süpervizyon öğrencisi Edilen (süpervizyon öğrencisi)- ŞTU ilişkileri ile ilgili tanımlar ve yönergeler sağlar.

2.2. Danışanlara İlişkin Ölçütler. ŞTU'ların, savunmasız olabilecek danışanlarına karşı özen gösterme görevi vardır ve bu nedenle danışanların refahı ve güvenliği için en yüksek seviyede saygıyı sağlamalıdır. ŞTU'ların mesleki uygulamalarında (gerçek veya algılanan) risk faktörlerine karşı uyanık olmaları gerekir. ŞTU'nun ayrıca (gerçek veya algılanan) çıkar çatışmalarına ve danışanların istismarına yol açabilecek

ikili/çoklu ilişkilerin karmaşık etik ve yasal sorunlarına karşı da duyarlı olması gerekir.

2.3. Süpervizyon öğrencisi edilenlere (Süpervizyon öğrencilerine) İlişkin Ölçütler.

Süpervizör/eğitmen düzeyinde sertifikalandırılmış ŞTU'lar, süpervizyon sağlamak için yeterince deneyimli, yetkin ve uygun şekilde eğitilmiş oldukları konusunda süpervizyon verdiği kişilere (süpervizyon öğrencilerine) karşı bir sorumluluk taşırlar. ŞTU'lar bir klinik uygulama alanında yeterince eğitilmiş olmadıklarında, süpervizyon öğrencilerine o uygulama alanında yetkinliğe sahip diğer süpervizörleri tavsiye etmelidirler. Uygulayıcılar, mesleki meslektaşlarına ve kuruluşlara yetkinlikleri doğrultusunda süpervizyon önerebilirler. ŞTU'lar, süpervizyon verdikleri kişilerle dürüstlük ve tarafsızlığı olumsuz yönde etkileyebilecek kişisel ilişkiler kurma konusunda hassas olmaları gerekir.

2.4. Bilgilendirilmiş Onam. ŞTU'ların danışanlarını ve süpervizyon öğrencilerini, ilişkilerinin etik yönleri konusunda uyarmaları ayrıca danışan ve süpervizyon öğrencilerinin bu ilişkinin genel koşulları ve sunulan tedavi veya süpervizyonun niteliğiyle ilgili yazılı olarak bilgilendirilmiş onam vermeleri, ŞTU uygulamalarının normal bir parçasıdır. Bu belgede ele alınan türden ikili veya çoklu ilişkilerle ilgili potansiyel çıkar çatışmalarının olduğu durumlarda, ŞTU'lar bilgilendirilmiş onam prosedürlerinin bir parçası olarak bunlara atıfta bulunmayı düşünmelidir. Danışan veya süpervizyon öğrencilerine verilen bu tür bir onamın gönüllü (onay verme ya da vermeme kararı danışan/süpervizyon öğrencisi tarafından verilmeli ve ŞTU'dan, başka bir profesyonel personelden, arkadaşları veya ailesinden gelen baskıdan etkilenmemelidir) ve bilgilendirilmiş (danışanlara/süpervizyon öğrencilerine, faydalar ve risklerle ilgili olanlar da dahil olmak üzere tüm ilgili bilgiler verilmelidir) olması önemlidir. Danışanlar/süpervizyon öğrencileri ayrıca onay verme kapasitesine sahip olmalıdır, bu da kendilerine verilen bilgileri anladıkları ve bu bilgileri bilinçli bir karar vermek için kullanabilecekleri anlamına gelir.

2.5. Tanımlar

Bu paragrafta, belgede kullanılan çeşitli terimlerin resmi tanımları verilmektedir.

Yardımcı/Destekleyici Uzmanlar. Psikoterapistler dışındaki disiplinler arası bir tedavi ekibinin üyesi olarak çalışan ruh sağlığı uzmanlarıdır. Örneğin yaratıcı sanatlar terapistleri (sanat, drama, müzik, hareket, sözsüz, psikomotor vb.), psikiyatri hemşireleri, sosyal hizmet uzmanları, meslek terapistleri ve fizyoterapistler.

Sınırlar. Bir kişinin kendisine ve başkalarına karşı sahip olduğu güvenlik ve saygı ile ilgili yönergeler, sınırlar veya beklentiler.

Danışan. Bir ŞTU'dan terapötik hizmet almak için sözleşme yapan kişi.

Çıkar çatışması. İki kişinin meselelerinin bir Danışan- ŞTU ilişkisi veya Süpervizyon öğrencisi- ŞTU ilişkisi bağlamında uyumsuz olduğu bağlamda ortaya çıkan bir durum.

Çift. Bir ŞTU ile terapötik hizmet almak için sözleşme yapan ve bir ilişki içinde olan iki kişi.

İkili/çoklu ilişkiler. Bir terapist ile başka bir ruh sağlığı uygulayıcısı veya danışan arasında birden fazla rolün bulunduğu bir durum olduğunda ikili/çoklu ilişki vardır. İkili/çoklu ilişkiler, bir ŞTU'nun, özel muayenehanelerde, ayaktan tedavi gören ve daha büyük klinik alanlarda, dini/manevi temelli olanlar da dahil olmak üzere kuruluşlarda ve toplum içinde danışanları, süpervizyon öğrencileri ve/veya meslektaşlarıyla profesyonel veya sosyal olarak eşzamanlı iki rol içinde işlev gördüğünde ortaya çıkar.

Kötüye kullanma/İstismar. Bir Danışan- ŞTU ilişkisi veya Süpervizyon öğrencisi- ŞTU ilişkisi bağlamında, ŞTU'nun finansal veya kişisel çıkar elde etmek için yönergeleri veya güvenlik ve saygı beklentilerini dikkate almaması.

Bilgilendirilmiş onam sözleşmesi. Bir danışanın veya süpervizyon öğrencisinin, sunulan tedavinin veya süpervizyonun niteliği ve dikkate alınması gereken koşulları ve olası karmaşık faktörleri açısından bir ŞTU'ya bilgilendirilmiş onay verdiği resmi bir prosedür (yukarıdaki 2.4'e bakınız).

Güç dengesizliği. İlişkideki bir bireyin, diğerinden daha fazla güce sahip olduğu bir ilişkide ortaya çıkar. ŞTU, gücü bir danışanla veya bir süpervizyon öğrencisiyle, disiplinler arası bir ekip içindeki bir yardımcı terapist ile ve ŞTU'nun bir işveren olduğu yerde bir çalışanla olan ilişkisi bağlamında elinde tutar.

Süpervizyon öğrencisi. Süpervizör/eğitmen düzeyinde sertifikalandırılmış bir ŞTU ile süpervizyon veya danışmanlık almak için sözleşme yapan bir ŞTU.

Süpervizör. Süpervizör/eğitmen seviyesinde sertifikalı ve süpervizyon veya danışma sağlamak için bir süpervizyon öğrencisi ile sözleşme yapmış bir ŞTU.

3. İKİLİ / ÇOKLU İLİŞKİLER: GENEL ÖNERİLER

- 3.1. Cinsel İlişkiler:** ŞTU'lar, danışanlarla veya danışmanlıkta görülen danışanların aile üyeleri, akrabaları veya arkadaşlarıyla yakın veya cinsel ilişkiye girmemelidir. Bu bakım görevi, ŞTU-Danışan ilişkisi sona erdikten sonra da devam eder. Mesleki ilişkinin sona ermesinden sonraki süre belirsiz olabilir veya belirli sayıda ay veya yıl olabilir ve ŞTU'lar kendi meslek kuruluşlarının yönergelerine uymalıdır (aşağıdaki #5'e bakın).
- 3.2. Profesyonel nesnellik:** ŞTU'lar, mesleki tarafsızlığı zedeleyebilecek veya başka bir şekilde bir danışanla çıkar çatışmasına veya istismara yol açabilecek ilişkiler kurmaktan kaçınmalıdır.
- 3.3. Güç dengesizliklerine duyarlılık:** ŞTU'lar, daha büyük bir güç konumunda oldukları bağlamlarda güç dengesizliğine karşı duyarlı olmalıdır (bkz. 2.5 Güç Dengesizlikleri). Özellikle, birlikte çalıştıkları, daha düşük güç konumunda olanlara karşı saygılı olmaya ve onların haklarının ve ihtiyaçlarının farkında olmaya dikkat etmelidirler.
- 3.4. İlişkileri kendi amaçlarına göre kötüye kullanmak:** ŞTU'lar cinsel, kişisel, finansal veya diğer çıkarlarını ilerletmek için profesyonel ilişkileri kötüye kullanmaktan kaçınmalıdır.
- 3.5. Finansal yönler:** İkili/çoklu ilişkilerde çıkar çatışmasını değerlendirirken, ŞTU'lar, uygulayıcı-danışan ilişkisini olumsuz etkileme potansiyeli olan mevcut danışanlar ve/veya topluluk üyeleriyle olan finansal ilişkileri dikkatlice değerlendirir. Örneğin, yerel bir tüccarın danışan olarak terapide bulunması kaçınılmaz olabilir ve bu durumun uygulayıcıların mesleki muhakemesini etkilemesi pek olası değildir; kişinin kiracısı, ev sahibi veya çalışanı olan bir danışanı kabul etmesi ise bir ŞTU'nun profesyonel muhakemesini olumsuz etkileyebilir.
- 3.6. Mevcut yakın ilişkiler:** ŞTU'lar halihazırda sahip oldukları veya yakın kişisel ilişkileri olan kişilerle, örneğin aile üyeleri ve arkadaşlarıyla profesyonel ilişkilere girmekten normalde kaçınmaya çalışmalıdır. Diğer profesyonellerin bulunmaması veya bir bakım kapsamının sağlanamaması gibi makul bir alternatifin olmadığı durumlarda, ŞTU, tanıdıkları veya bildikleri kişiyle çalışırken profesyonel ve objektif kalmak için her türlü çabayı göstermelidir.
- 3.7. Profesyonel bir ilişkinin sona ermesinin ardından bakım:** ŞTU'lar, profesyonel ilişkilerin resmi olarak sona erdirilmesinden sonra çıkar çatışmalarının ve güç dengesizliğinin devam edebileceğini ve mesleki sorumlulukların hala geçerli olabileceğini kabul etmelidir.

3.8. Bir sorunu çözmek: Bir ŞTU, öngörülemeyen faktörler nedeniyle potansiyel olarak zararlı bir çoklu ilişkinin ortaya çıktığını tespit ederse, ŞTU, etkilenen kişinin menfaatlerine ve Etik Kurallara azami uyum gözeterek sorunu çözmek için makul adımlar atar.

3.9. Bir ilişkiyi sonlandırmak: Bir ŞTU, en iyi eylemin, danışanına terapötik hizmetler sunmaya son vermek olduğuna karar verebilir. Bu kararın verilmesi durumunda ŞTU, fesih ve/veya sevk sürecini hassas ve sorumlu bir şekilde yönetir.

3.10. Liderlik rolleri: ŞTU'lar, klinik veya yönetimsel rollerde lider olarak hareket ederken, sınırlara ve güç dengesizliğiyle ilgili konulara ve bu ilişkilerdeki olası kötüye kullanıma karşı duyarlılığı korumalıdır. ŞTU'ların bireylerle güç/liderlik konumunda olduğu durumlarda, dikkatli olmaları ve kişisel ilişkilerin geliştirilmesinden doğabilecek olası sorunları dikkate almaları özellikle önemlidir; gerektiğinde ve uygun olduğunda süpervizyon almak gerekebilir.

4. ŞEMA TERAPİ UYGULAYICISI VE DANIŞANLARI

4.1. Özel muayenehanede ve/veya klinik ortamlarda ikili/çoklu ilişkiler. ŞTU, aşağıdaki durumlarda ikili/çoklu ilişkiler geliştirir. Örneğin:

- a. Terapötik sözleşmenin oluşturulması öncesinde bir ilişki olduğunda;
- b. Aynı ailenin birden fazla üyesini tedavi ederken;
- c. Bir çiftte danışmanlık hizmeti verirken ardından her bir partnerle ayrı ayrı görüşürken;
- d. ŞTU'nun mevcut danışanlarını, kendisi tarafından yönetilen veya ortak yönetilen bir gruba yönlendirirken;
- e. ŞTU'nun terapist olduğu bir terapi grubunun parçası olan bireylere, bireysel terapi verirken;
- f. Mevcut bir danışanın partnerleri veya arkadaşlarından görüş alırken; ve
- g. Terapötik hizmeti alamama potansiyel riskinin, terapötik hizmet sağlamanın potansiyel riskinden daha büyük olduğu kırsal ve uzak ortamlarda uygulama yaparken.

4.2. Daha geniş klinik veya sosyal toplulukta ikili/çoklu ilişkiler. Aşağıdaki durumlar ŞTU'lar tarafından gerçekleştirildiğinde ikili/çoklu ilişkiler oluşabilir:

- a. Mesleki olarak eğittiği veya terapist olarak yanında çalışan ve daha sonra meslektaş veya ortak olmaya (yani, ŞTU olarak, politika geliştirme ve tasarım, hibeler, yayınlar veya kitaplar vb. konularında ortak yazar olma gibi) geçiş yapan danışmanlarla terapötik ilişkiler kurulduğunda;
- b. Bir okula veya diğer kâr amacı gütmeyen kuruluşlara danışmanlık verdiğinde veya bu kurumlar tarafından istihdam edildiğinde;
- c. ŞTU'nun aynı zamanda bir üye veya ruhani ortak olduğu dini veya manevi kuruluşlara danışmanlık verdiğinde;
- d. ŞTU'nun bir aile üyesinin üye veya ruhani ortak olduğu dini veya manevi kuruluşlara danışmanlık verdiğinde;
- e. Sosyal kulüplerin, spor salonlarının veya profesyonel kuruluşların üyesi olduğunda;

4.3. Daha geniş toplulukta ikili/çoklu ilişkiler. İkili/çoklu ilişkiler aşağıdaki durumlarda ortaya çıkabilir:

- a. ŞTU'lar bir bireyle profesyonel rol üstlendiği bir ilişki içinde olduğunda ve psikoloğun profesyonel ilişki içinde olduğu bu kişiyle yakından ilişkili veya akraba olan başka bir kişiyle de eşzamanlı bir ilişki sürdürdüğünde; ve
- b. STP'ler, psikoloğun profesyonel ilişki içinde olduğu bir kişiyle veya bu kişiyle yakından ilişkili veya akraba olan kişi veya kişilerle gelecekte bir ilişkiye girme sözü verdiğinde;

4.4. İkili/ çoklu ilişkilerle ilgili genel yönergeler. İkili/çoklu bir ilişkinin uygun şekilde önlenemediği durumlarda, ŞTU aşağıdaki adımları atmayı düşünmelidir:

- a. İkili/çoklu İlişkinin doğasını, profesyonel sınırların ve gizliliğin korunmasına yönelik prosedürleri belgeleyen bir bilgilendirilmiş onam sözleşmesi hazırlayın;
- b. Bilgilendirilmiş onam sözleşmesinde ofis ortamının dışındaki karşılaşmaların nasıl ele alınacağını tartışın ve belgeleyin;
- c. Sınır sorunlarının ortaya çıktıkça izlenmesi ve bunlara yanıt verilmesi için stratejileri tartışın ve belgeleyin;

- d. Danışandan ve çift, aile veya gruptaki her bir kişiden bilgilendirilmiş onam sözleşmesinin imzalı bir kopyasını alın ve ilgili sorunları belgeleyin ve
- e. İkili/çoklu ilişkinin varlığını netleştirmek ve desteklemek için durum ve bağlam hakkında bilgi ve anlayışa sahip kıdemli bir klinisyene danışın ve tartışmayı ve varılan sonuçları belgeleyin.

4.5. Çiftlere ve ailelere özel yönergeler. ŞTU aşağıdaki adımları atmayı düşünmelidir.

- a. Hangi kişilerin müşteri olduğunu açıklayan bilgilendirilmiş bir onam sözleşmesi hazırlayın;
- b. Bilgilendirilmiş onam sözleşmesinde, ŞTU'nun her bir kişiyle olan ilişkisinin niteliğini netleştirin;
- c. Bilgilendirilmiş onam sözleşmesinde, ŞTU'nun boşanma veya aile mahkemesi işlemlerinde bir taraf için terapist ve tanık gibi potansiyel olarak çelişkili bir role sahip olmayacağını netleştirin.
- d. İlgili konuları ayrı bir belgede özetleyin.
- e. ŞTU böyle bir rolü üstlenmeye çağrılırsa, ŞTU bu rolden kaçınmak veya geri çekilmek için makul adımlar atar.

4.6. Grup terapiye özgü yönergeler. Grup terapi yapılırken, ŞTU aşağıdaki adımları atmayı düşünmelidir:

- a. Grup ortamında kişilere sunulan terapötik hizmetleri açıklayan bilgilendirilmiş bir onam sözleşmesi hazırlayın;
- b. Bilgilendirilmiş onam sözleşmesinde tüm tarafların rollerini ve sorumluluklarını ve gizliliğin sınırlarını açıklayın;
- c. Bilgilendirilmiş onam anlaşmasında, ŞTU'nun bireyleri grup terapiye alırken grubun başında ve düzenli aralıklarla değerlendirebileceğini netleştirin.

4.7. Kırsal ve uzak bölgelere özgü yönergeler.

- a. ŞTU, önceden bir ilişki olması durumunda terapi sağlama kararını destekleyen nedenleri belgelemelidir;
- b. ŞTU, kırsal ve uzak bölgelerde alternatif uygulayıcıların eksikliğini belgelemelidir.

- c. ŞTU, terapötik ilişki dışındaki “gayri resmi konsültasyonlar” için parametreleri ve sınırları belgelemeli ve netleştirmelidir.
- d. ŞTU, ikili/çoklu ilişkiyle ilgili diğer endişeleri belgelemelidir.

5. ŞEMA TERAPİ UYGULAYICISI VE SÜPERVİZYON

5.1. Arka Plan. Şema Terapi süpervizyonu; klinik süpervizyon, danışmanlık, mentorluk, koçluk, iş ortamında süpervizyon, eğitmenlik ve akran desteği gibi farklı formlarda gerçekleşebilir. ŞTU’lar sanal ya da yüz yüze olacak şekilde; birebir süpervizyon alabileceği gibi grup süpervizyonu (liderlik rolü alınan ya da alınmayan) ya da akran süpervizyonu da alabilirler. Bir ŞTU, aynı zamanda bir klinik ya da kurumsal ortamda ya da hastane ortamında başka bir Şema Terapistine idarecilik etmek adına çağrılabilir.

ŞTU’lar klinik yaklaşıma, tercih edilen süpervizörlük tarzına, doğasına ve kişisel ve profesyonel ihtiyaçlara göre süpervizörlerini seçebilir. Bir ŞTU aynı zamanda kendi profesyonel uzmanlık alanları ya da kurumları dışından deneyimli bir meslektaşlarına da danışabilir.

Süpervizyon ilişkisinin doğası, akranlar içinde bile olsa, bir güç dengesizliği yaratır. Hem süpervizyonu sağlayan hem de süpervizyonu alan ŞTU’ların bu durumun farkında olması gerekir.

Bağımsız çalışan ya da çalıştıkları yerde süpervizyon kaynakları olmayan kişilerin, az gelişmiş klinik yetkinlikle alakalı klinik problemler göz önüne alındığında, uygun yeterlilikte ve deneyimde bir ŞTU’dan süpervizyon ya da danışmanlık almaları güçlü bir şekilde önerilmektedir.

5.2. Süpervizyonda ikili ilişkiler. Çok kapsamlı bir liste olmamakla birlikte, Şema Terapi süpervizyonu sırasında ŞTU'ları şu durumlarda ikili/çoklu ilişkiler geliştirebilirler:

- a. Bir uygulayıcı geçmişte bir ŞTU'dan terapi almıştır ve terapötik ilişkinin bitiminin ardından ŞTU tarafından verilen bir çalıştay ya da eğitime katılmak ister.
- b. Süpervizyon alan kişi geçmişte bireysel bir süpervizyon aldıktan sonra aynı ŞTU tarafından farklı bir klinik yetkinlik alanına ilişkin düzenlenen bir ek eğitim ya da süpervizyona katılmak ister.
- c. Süpervizyon alan kişi, süpervizyonu veren ŞTU'nun yürüttüğü bir gruba katılır.
- d. Süpervizyon alan kişi süpervizör tarafından bir yayın ya da sunum için ortak yazar olmaya davet edilir ve
- e. Süpervizyon alan kişi süpervizörün çalışma arkadaşıdır ve bir örgütsel politika geliştirme ve dizayn konularında birlikte çalışırlar.

5.3. İkili ve çoklu ilişkiler konusunda esaslar. ŞTU'nun izlemesi için önerilen adımlar şunlardır:

- a. Süpervizyon alan kişi ve süpervizörün ikili ya da çoklu ilişkisinin doğasını, güç dengesizliğini, sınırları ve gizliliği tartışın ve belgeleyin.
- b. İhtiyaç halinde, süpervizyon dışındaki karşılaşmaları nasıl yöneteceğiniz konusunda uzlaşın ve bunu belgeleyin.
- c. İhtiyaç halinde, oluşabilecek sınır sorunlarını gözetme ve bu sorunlara yanıt verme konusundaki stratejiler konusunda uzlaşın ve bunları belgeleyin.
- d. Süpervizyonun terapi olmadığı konusunda anlaşın ve bunu belgeleyin. Eğer süpervizyon alan kişi ve süpervizör, süpervizyon alan kişinin şema aktivasyonunun terapötik süreci etkilediğini fark ederse; süpervizör, süpervizyon alan kişinin de onayıyla, uyumlu bir duygusal destek ve rehberlik ile kişiye bu problemleri tanımlayıp işaret etme konusunda yardımcı olabilir. Yaşantısal çalışma bu sürecin iyi bir şekli olabilir. Süpervizyon sürecindeki bu müdahale süpervizyon sürecin üzerinden uygulanabilir, ama süpervizyon öğrencisi sertifikasyon almak üzere çalışıyorsa bunun yüzde 10-15'ini aşmamalıdır. Eğer süpervizyon öğrencisinin şema etkinliği daha geniş çaplı müdahale gerektiriyorsa ve/veya

süpervizyon öğrencisi süpervizör ile çalışma konusunda gönülsüzse, Süpervizör öğrenciyi bu konuları süpervizyon dışında bireysel terapide ele almaya cesaretlendirmelidir.

- e. Terapötik sorunları netleştirdikten sonra, süpervizyon alan kişinin önerilen veya kişinin seçeceği bir ŞTU'ya ya da ISST dışında çalışmalarını sürdüren ve bu terapötik sorunu ehilce ve uzmanca ele alabilecek bir klinisyene danışması konusunda uzlaşın ve bunu belgeleyin.
- f. Süpervizyon alan kişi ve süpervizör arasındaki ilişkinin bilgilendirici ve yansıtıcı olduğu; süpervizörün süpervizyon alan kişiye düzenli bilgilendirici klinik geri bildirimler sağlayacağı ile kişinin kendi klinik uygulamaları hakkında derinlemesine düşünebilmesi, öz-değerlendirme süreçlerine devam etmesi ve öz-farkındalığını geliştirmesi konusunda çabalaması için kişiyi motive edeceği konularında uzlaşın ve bunları belgeleyin.

6. PROFESYONEL VE YASAL YÖNERGELERİN ROLÜ

Yukarıda belirtilen yönergeler ile mesleki organlar ve yasama organlarının Etik Yönergeleri ve Davranış Kodları arasında zaman zaman çelişkiler olabileceği kabul edilmektedir. Şema Terapi uygulayıcısının mesleki organları ve yasama organlarının daha sıkı yönergeler sağlaması durumunda, **Şema Terapi uygulayıcısı (ŞTU) bu mesleki ve yasal yönergelere uymalıdır.**

(Çeviri: Şema Terapi Türkiye- Gamze Özden, Ekin Çakır, Sevinç Göral Alkan)